

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาติประชาชน

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ว่า ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แล้วพรรคชาติประชาชนไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ มีเหตุที่จะยุบพรรคชาติประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคชาติประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายพรประทาน ไชยรัตน์ หัวหน้าพรรคชาติประชาชน ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ สรุปว่า พรรคชาติประชาชนได้จัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนครบถ้วนแล้ว แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร ทำให้พรรคชาติประชาชนมีสาขาพรรคการเมืองไม่ครบทุกภาคนั้น เพราะสมาชิกของพรรคชาติประชาชนที่เข้าร่วมประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธรอยู่ต่างตำบล ไม่สะดวกในการเดินทางและเปลืองค่าใช้จ่ายมาก สมาชิกเหล่านั้นจึงได้ลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มในฐานะผู้ที่มอบหมายมาให้แล้วทุกคน จึงมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชาติประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๔๕

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องกรณีมีเหตุให้ยุบพรรคชาติประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ พรรคชาติประชาชนแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคที่จังหวัดระยอง ระนอง น่าน เพชรบูรณ์และยโสธร รวม ๕ สาขา สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธรแล้วปรากฏว่าการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชนดังกล่าว มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคคือสมาชิกเข้าร่วมประชุม ๑๕ - ๒๐ คนและนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชาติประชาชน ลำดับที่ ๕ จังหวัดยโสธร และหัวหน้าพรรคชาติประชาชนไม่ได้โต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงฟังได้ว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติประชาชนมีสาขาพรรคการเมืองไม่ครบ ๔ ภาคตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคชาติประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะตั้งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติประชาชน

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ